

ผลของการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย The Effects of Daily Activities on Life Skills of Young Children

ทิพย์ภาพร ขุนไกร¹ ปัทมาวดี เล่ห์มงคล²

Tippaporn Khunkrai, Pattamavadee Lehmongkol

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กปฐมวัยจำนวน 24 คน กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุระหว่าง 3-4 ปี โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ศึกษาประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีทักษะชีวิตที่สูงขึ้นดังนี้ ด้านการเข้าใจตนเองและด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงขึ้น

คำสำคัญ (Keyword): กิจกรรมในชีวิตประจำวัน; ทักษะชีวิต; เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this study was to compare the life skills of young children before and after activities in daily life. The target group were 24 preschool children studying in Kindergarten Year 1, aged between 3-4 years using random sampling. Specific model, the tools used in this study consisted of a plan of activities in daily life that affects early childhood life skills, a life skills assessment form of young children, analyzed with mean and standard deviation. Young children had higher life skills as follows: self-understanding and overall social aspect were at a higher level.

Keywords: Daily activities; Life skill; Young children

Received: 2022-09-09 Revised: 2022-10-01 Accepted: 2022-10-07

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Master of Education Program in Early Childhood Education Department
of Education Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: tippaporn.khu@ku.th

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University,
Bangkheng Campus

บทนำ (Introduction)

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถของมนุษย์ที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด สามารถเรียนรู้จากตนเองและผู้อื่น มีความรู้ เจตคติ ทักษะในการดูแลชีวิตของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมรอบตัว เป็นสิ่งที่มนุษย์ควรนำไปพัฒนาให้ก้าวไปสู่จุดสูงสุดในชีวิต (วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี, 2546) โดยเฉพาะกับเด็กอายุ 3-4 ปี นับเป็นช่วงวัยสำคัญที่เด็กได้เข้าวัยอนุบาล การส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมากเพราะเป็นการได้เรียนรู้จากประสบการณ์จากชีวิตประจำวันที่เด็กจะต้องเรียนรู้และจัดกระทำด้วยตนเองเพื่อไม่เป็นภาระของผู้อื่น (สมพร คำมูล, 2554) รวมทั้งเป็นช่วงวัยที่สามารถเปิดรับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ มีโอกาสได้รับการดูแลและพัฒนาบุคลิกลักษณะที่ดีได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ (มุจลินท์ กลิ่นหวล, 2558) เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปรับตัวต่อการดำเนินชีวิตต่อไป

การพัฒนาทักษะชีวิตในเด็กปฐมวัยพบว่ามีเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมประจำวัน คือ กิจกรรมขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติเป็นประจำในการดำรงชีวิต เพื่อรักษาสุขภาพและความเป็นอยู่ กิจกรรมประจำวันนั้นรวมถึงการรับประทานอาหารและการดื่ม การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการใช้ห้องน้ำ สุขอนามัยส่วนบุคคล การสวมใส่และถอดเสื้อผ้า (กาญจน์ณภัทร ปัญญโกญ, 2550) โดยเฉพาะในยุคของความเจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต รวมทั้งสถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบัน โควิด-19 ซึ่งเป็นโรคติดต่อที่มีอันตรายต่อสุขภาพและส่งผลกระทบต่อจัดกิจกรรมประจำวัน ขาดช่วงการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วยตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังกล่าวต่อว่าการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านการเข้าใจตนเองและด้านสังคม แสดงถึงความจำเป็นที่จะส่งเสริมให้เด็กได้เตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตอีกด้วย

ด้วยความสำคัญของการส่งเสริมทักษะชีวิตและการเชื่อมโยงระหว่างตัวเด็กกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันดังกล่าวข้างต้นนี้ ทำให้ผู้ศึกษาสนใจการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กได้ดีที่สุดจากการลงมือกระทำ การฟัง การมอง และการสัมผัส เด็กจะได้เรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ทำให้เข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้โดยง่าย การที่เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระ ได้มีโอกาสซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bronfenbrenner (1994) ในระดับจุลภาคหรือระดับเล็ก (Microsystem) ซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์ที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมใกล้ๆ ตัวและมีอิทธิพลต่อตัวเด็กมากที่สุด เลือกทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้ อยากเห็น แสวงหาความรู้ และเกิดพัฒนาการหลายด้านในเวลาเดียวกัน ส่งผลให้เด็กเกิดความสนใจและเกิดการตอบสนองที่ดีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐานที่สำคัญเพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถนำทักษะความรู้ไปใช้ได้จริงในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผน One Group Pretest - Posttest Design โดยศึกษาผลการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยทั้ง 2 ด้านได้แก่ 1. ด้านการเข้าใจตนเอง 2. ด้านสังคม

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย หญิง-ชายอายุ 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตำบลกำแพงแสน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 24 คน ผู้ศึกษาเลือกโดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 จำนวน 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 กิจกรรม รวมทั้งสิ้น 20 กิจกรรม ได้แก่

สัปดาห์ที่ 1 น้ามหัทศจรย

สัปดาห์ที่ 2 ฝ ฝแสนสนุก

สัปดาห์ที่ 3 หนูทำได้

สัปดาห์ที่ 4 กำก่า หยิบหยิบ

สัปดาห์ที่ 5 มาดำถั่วกันเถอะ

สัปดาห์ที่ 6 ตักดีดี

สัปดาห์ที่ 7 เรียงร้อยด้วยสองมือ

สัปดาห์ที่ 8 โอริกามี

สัปดาห์ที่ 9 ดูแลฉันทน่อย

สัปดาห์ที่ 10 เย็บ ปัก ถัก ร้อย

แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยเป็นแบบประเมินแบบมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ 3 หมายถึงดี 2 หมายถึงปานกลาง และ 1 หมายถึงปรับปรุง โดยแยกเป็นรายด้าน 2 ด้านได้แก่ ด้านการเข้าใจตนเอง จำนวน 3 ข้อและด้านสังคม จำนวน 3 ข้อ

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ดังนี้

ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย pre -test เพื่อประเมินคะแนนทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย จากนั้นในระยะทดลองผู้ศึกษานำแผนการจัดกิจกรรมใน

ชีวิตประจำวันไปทดลองใช้ กับกลุ่มเป้าหมาย และระยะหลังทดลอง ผู้ศึกษานำแบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย post-test เพื่อประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยอีกครั้ง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและการอภิปรายผลการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การศึกษาต่อไป

5.สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากวิเคราะห์ผลการประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย จำนวน 6 ข้อ พบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.17 คะแนนต่ำสุด 6 คะแนน คะแนนสูงสุด 16 คะแนน ส่วนหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.03 คะแนนต่ำสุด 10 คะแนน คะแนนสูงสุด 18 คะแนน เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยมาเปรียบเทียบ พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะชีวิตหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

คะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยด้านการเข้าใจตนเอง หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($m = 7.63$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($m = 5.08$) มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.55 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการทดลอง ($s = 1.35$) น้อยกว่าก่อนการทดลอง ($s = 1.86$) มีผลต่างของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.51

คะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยด้านสังคม หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ($m = 6.96$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($m = 5.33$) มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 1.63 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังการทดลอง ($s = 1.85$) มากกว่าก่อนการทดลอง ($s = 1.49$) มีผลต่างของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.36

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน รายด้าน 2 ด้าน คือด้านการเข้าใจตนเองและด้านสังคม พบว่าคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 ด้านเพิ่มสูงขึ้นหลังการทดลองเมื่อเทียบกับก่อนการทดลอง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านก่อนและหลังได้รับการทดลอง

ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย	คะแนนเต็ม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผล
		m	s	m	s	
ด้านการเข้าใจตนเอง	9	5.08	1.86	7.63	1.35	สูงขึ้น
ด้านสังคม	9	5.33	1.49	6.96	1.85	สูงขึ้น

การวิเคราะห์แบบประเมินทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยต่อการใช้แผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ผู้ศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยเข้าใจและแสดงออกถึงการใช้ทักษะชีวิตได้ดีในเรื่องที่เด็กปฐมวัยคุ้นเคยและใกล้ตัว โดยเริ่มต้นจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับน้ำซึ่งที่เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็กปฐมวัยมากที่สุด ไปสู่กิจกรรมที่ไกลตัวออกไป คือกิจกรรมเกี่ยวกับการเย็บ ปัก ถัก ร้อยตามลำดับ และในส่วนของทักษะชีวิต พบว่าเด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจในประเด็น ที่เด็กปฐมวัยมีประสบการณ์เดิมอยู่บ้างและสามารถเรียนรู้ ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองผ่านสื่อที่เป็นรูปธรรม ดังนี้

ทักษะชีวิตด้านการเข้าใจตนเอง พบว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้ว่าตนเองสามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีวินัยและเกิดความรับผิดชอบ ต่องานที่ทำและทำงานสำเร็จ เข้าใจวิธีการ รู้จักตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งพบว่าเด็กปฐมวัยสามารถทำกิจกรรมได้ แต่สำหรับการช่วยเตรียมและเก็บอุปกรณ์ เด็กปฐมวัยหลายคนยังต้องได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากครู ในการเตรียมและจัดเก็บอุปกรณ์ให้เข้าที่อย่างเป็นระเบียบได้

ทักษะชีวิตด้านสังคม พบว่า เด็กปฐมวัยสามารถรับรู้และเข้าใจกิจกรรมรวมทั้งสื่ออุปกรณ์ที่พบเห็นอยู่รอบตัวเด็ก ผ่านการสังเกตและการทำตามลำดับขั้นตอนวิธีการที่ถูกต้อง ตลอดจนสามารถแสดงกิริยาท่าทางอย่างเป็นมิตร สามารถอธิบายลำดับขั้นตอนและความรู้สึกที่มีในขณะร่วมกิจกรรม สามารถร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรมได้อย่างราบรื่น

การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าหลังการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ย ($\mu = 14.58$, $\sigma = 3.17$) สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ย ($\mu = 10.42$, $\sigma = 3.03$) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย

ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย	คะแนนเต็ม	μ	σ
ก่อนการทดลอง	18	10.42	3.17
หลังการทดลอง	18	14.58	3.03

จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายในการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันตลอด 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน กิจกรรมละ 20 นาที พบว่า 1) พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สังเกตจากการทำกิจกรรมในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม เด็กมีทักษะชีวิตดีขึ้นตามลำดับ โดยช่วงสัปดาห์เริ่มต้นของการจัดกิจกรรม จะเห็นว่าเด็กขาดทักษะชีวิตในการทำกิจกรรม ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะในการทำกิจกรรมในแต่ละช่วง เด็กไม่สนใจในขณะที่ครูสาธิตวิธีการให้ดู เด็กไม่หยิบอุปกรณ์ไม่ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ไม่กล้าตัดสินใจ ทำกิจกรรมไม่สำเร็จและไม่ตั้งใจทำกิจกรรม ไม่กล้าสนทนากับครู ครูต้องคอยกระตุ้นเตือนทุกครั้งในขณะที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ และเมื่อจัดกิจกรรมในสัปดาห์ต่อมา มีการเปลี่ยนกิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ที่น่าสนใจและหลากหลาย เด็กเริ่มมีทักษะชีวิตที่ดีในการทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจเพิ่มมากขึ้น คุณเคยกับวิธีการของครู เด็กมีทักษะในการเลือกหยิบอุปกรณ์ในการร่วมทำกิจกรรมให้สำเร็จ เมื่อตนเองได้สนทนากับผลงานจึงแสดงให้เห็นว่ามีทักษะชีวิตในการแสดงความพอใจและชื่นชมผลงานของตนเอง นำไปสู่การมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้นด้วย 2) ปัญหาและอุปสรรค เด็กยังไม่เข้าใจเรื่องของการที่ต้องลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจ ไม่กล้าหยิบจับอุปกรณ์ กลัวอันตราย กลัวหกเลอะเทอะ ไม่รับฟังขั้นตอนที่ครูสาธิตวิธีการให้ดู ใช้อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมาไม่เป็น ไม่สามารถทำตามขั้นตอนในกิจกรรม ทำกิจกรรมไม่สำเร็จ แต่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทำได้ดีขึ้นในกิจกรรมต่อมา 3) สรุปผล เมื่อจัดกิจกรรมในสัปดาห์ต่อ ๆ ไป จะสังเกตได้ว่าเมื่อเด็กเข้าใจเรื่องของการลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีโอกาสตัดสินใจในการเลือกหยิบอุปกรณ์ด้วยตนเอง มีความรู้สึที่ดี ผ่อนคลาย ได้การทำงานตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง ทำให้เด็กมีทักษะชีวิตที่ดีขึ้น สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรม เด็กมีทักษะในการทำกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนด้วยตนเองจนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง โดยครูให้คำชี้แนะน้อยลง ในกระบวนการเด็กได้ลงมือปฏิบัติ ตั้งแต่การฟังและสังเกตวิธีการตามลำดับขั้นตอนในการทำกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม ตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรม และแสดงท่าทางมีความสุขในขณะที่ร่วมกิจกรรม หากมีข้อสงสัยมีความกล้าในการสนทนาซักถาม รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง ช่วยเตรียมและเก็บอุปกรณ์เข้าที่ให้เรียบร้อย ใช้เวลาในการทำกิจกรรมตาม

กำหนดหรือน้อยกว่ากำหนด มีความสนใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ในกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป จึงทำให้เห็นผลการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยได้ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยแผนการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

กิจกรรมในชีวิตประจำวัน เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กมีทักษะชีวิตที่สูงขึ้น และยังเป็นการใช้กิจกรรมที่เด็กคุ้นเคยและใกล้ตัวมาใช้ในการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เห็นคุณค่าของตนเอง นำมาสู่การลงมือกระทำจริงผ่านการฟัง การมอง และการสัมผัสด้วยตนเองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับ สามารถตัดสินใจในเรื่องง่ายในขณะทำกิจกรรม รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบกิจกรรมและดูแลตนเองให้ปลอดภัยในขณะที่ทำกิจกรรม เมื่อเด็กเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น เกิดความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมที่อยู่ตรงหน้าก็จะทำให้เด็กอยากลงมือทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ (จุพินทิพา นพคุณ, 2562) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นกิจวัตรประจำวันด้วยตัวของเด็กเองเป็นรายบุคคล จะช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถพึ่งพาตนเอง และรู้จักช่วยเหลือตนเองได้ ครูและผู้ปกครองควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ไม่เร่งเด็ก ควรให้เด็กเริ่มทำจากกิจกรรมง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความสำเร็จและภาคภูมิใจในตนเอง

จากการสังเกตของผู้ศึกษาได้พบว่าทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมกิจกรรมในชีวิตประจำวันเด็กมีทักษะชีวิตเพิ่มขึ้นหลังจากจัดกิจกรรม โดยในการทำกิจกรรมในช่วงกิจกรรมที่ 1 เด็กมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่ไม่เหมือนกัน เนื่องจากเด็กได้รับการฝึกฝนการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน บางครอบครัวเด็กได้รับโอกาสให้ช่วยเหลือตนเองบ้างในบางกิจกรรม บางครอบครัวเด็กขาดโอกาสในการช่วยเหลือตนเอง จึงส่งผลให้เด็กเกิดความกลัว ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจในเรื่องง่าย ๆ ต้องรอคำแนะนำจากครูเพียงอย่างเดียว ไม่กล้าแสดงความสามารถของตนเอง และยังไม่คุ้นเคยกับครูเมื่อต้องอยู่ด้วยกันเพียงลำพัง การที่จะให้เด็กมีทักษะชีวิตต้องมาจากการให้โอกาส (วรรณานันตาเขียน และคณะ, 2560) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ช่วยเหลือตนเองและตัดสินใจเอง ในการใช้ชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุดตามวัย เพราะเด็กจะได้มีโอกาสฝึกทำและแก้ปัญหาเองได้ ดังนั้น ครูและผู้ปกครองต้องไม่ใจร้อนควรให้เวลากับเด็กในการฝึกการช่วยเหลือตนเอง และคอยให้การช่วยเหลือเมื่อเด็กขอให้ช่วยเด็กจะได้ฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการตัดสินใจ และเด็กจะเป็นอิสระพึ่งพาตนเองได้ปล่อยให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามความสามารถที่เด็กมี ไม่ปิดโอกาสในการเรียนรู้และให้เด็กลงมือปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันครูจะใช้สื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจและลดความกังวลลงโดยการเล่านิทาน ร้องเพลงเกี่ยวกับทักษะการช่วยเหลือตนเอง เพื่อให้เด็กได้เห็นภาพและฟังเรื่องราวจากนิทานและเพลงก่อนการลงมือทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ (จริญญา ไชยเพชร,

2562) ที่กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมในการปรับตัวและมีพฤติกรรมด้านความคิด ความรู้สึก และความสามารถในการแสดงออกอย่างเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

เมื่อจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันไปได้หลายกิจกรรม เด็กมีความเข้าใจลำดับขั้นตอนวิธีการ ได้เรียนรู้จากรูปร่างไปสู่นามธรรม ทำให้เด็กเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้โดยง่าย รู้จักการรอคอย รวมไปถึงการตั้งใจร่วมทำกิจกรรมจนจบกิจกรรมไม่แสดงอาการโมโหหรือขว้างปาอุปกรณ์ลงพื้น สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองในขณะที่ทำกิจกรรมได้ การที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดี เนื่องจากเด็กมีโอกาสดูซึมซับการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้เลือกทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ ไม่รู้สึกกดดัน (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2549) จึงส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำและเกิดพัฒนาการหลายด้านในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้การมีทักษะชีวิตที่ดีจะส่งผลให้เด็กมีความสุขและสนุกกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นจนกิจกรรมนั้นสำเร็จ ผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง สนับสนุนให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยอาศัยอุปกรณ์ กระบวนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม ซึ่งจะช่วยให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ทักษะชีวิตอย่างมีความหมาย (Kayili, 2018)

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่让孩子เกิดทักษะชีวิตโดยการร่วมกิจกรรมในชีวิตประจำวันผ่านขั้นตอนวิธีการและอุปกรณ์ใกล้ตัวต่าง ๆ ในขณะที่ทำกิจกรรม เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆตามความสามารถด้วยตนเอง เช่น การมีวินัย รับผิดชอบงานที่ตนเองทำให้สำเร็จ รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จกิจกรรมซึ่งช่วยส่งผลให้เด็กเกิดความสนใจและเกิดการตอบสนองที่ดีต่อการพัฒนาทักษะชีวิตพื้นฐานที่สำคัญเพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถนำทักษะความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในบางกิจกรรมที่เด็กยังไม่คุ้นเคยและยังไม่สามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว แต่เด็กยังให้ความสนใจในการทำกิจกรรมนั้นอยู่ ครูควรขยายเวลาของการจัดกิจกรรมให้ยาวนานขึ้น
2. อุปกรณ์ในชีวิตประจำวันบางชนิด อาจต้องมีการเพิ่มขนาดให้มีความเหมาะสมกับการหยิบจับของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่วเพิ่มมากขึ้น
3. กิจกรรมในชีวิตประจำวันบางกิจกรรมเด็กสามารถทำได้เองที่บ้าน โดยมีผู้ปกครองคอยดูแลอย่างใกล้ชิด
4. การใช้อุปกรณ์ที่มีความแหลมคม ผู้ศึกษาต้องแนะนำวิธีการเลือกใช้อุปกรณ์เหล่านี้ให้เกิดความปลอดภัย
5. ในบางกิจกรรมต้องใช้อุปกรณ์หลายอย่าง เด็กสามารถหาอุปกรณ์ใกล้ตัวมาเพิ่มเติมหรือใช้แทนได้ เพื่อให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ใกล้ตัว

6. เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมครูควรนำสื่อ อุปกรณ์ต่าง ๆ จัดไว้ในมุมกิจกรรมเสรี เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเลือกกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ที่ตนเองสนใจ เพื่อฝึกฝนทักษะชีวิตของเด็กเพิ่มเติมต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาตัวแปรอื่น ๆ ที่สามารถนำไปเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ต่อไป

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบทักษะชีวิตก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันระหว่างผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนและผู้เรียนในโรงเรียนรัฐบาล

3. ควรศึกษาผลจากการจัดกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ด้านภาษา ด้านการคิดและการแก้ปัญหา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์

4. ควรศึกษาทักษะชีวิตกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมการเล่น หัตถกรรม ประกอบอาหาร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กาญจน์ภัทร ปัญญาโกญ. (2550). การพัฒนาทักษะชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ โดยฝึกตามหลักการวิเคราะห์งานที่เน้นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและครอบครัว. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2557). แนวคิดและแนวทางปฏิบัติในการสอนแบบมอนเตสซอรีสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- วนิดา ขาวมงคล เอกแสงศรี. (2546). หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร คำมูล. (2554). ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านการแต่งกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยใช้ชุดกิจกรรมการแต่งกาย. หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bronfenbrenner, U. (1994). *Ecological Model of Human Development*. *International Encyclopedia of Education*. Oxford: Elsevier.
- Kayili. (2018). *The Effect of Montessori Method on Cognitive Tempo of Kindergarten Children*. Turkey: Selcuk.